

Immateriella rättigheter och företagsresultat inom EU

Analysrapport på företagsnivå, februari 2021

Sammanfattning

Sammanfattning

Ett av uppdragen för Europeiska observatoriet om intrång i immateriella rättigheter, som utgör en del av Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet (EUIPO), är att tillhandahålla evidensbaserade uppgifter om de immateriella rättigheternas påverkan på och roll i EU:s ekonomi och om hur de uppfattas av allmänheten. För att uppfylla det syftet genomför observatoriet en serie socioekonomiska studier.

På samma sätt prioriteras i Europeiska patentverkets (EPO) strategiska plan 2023 genomförandet av ekonomiska studier för att tillgodose berörda parter ökande efterfrågan av större medvetenhet om det europeiska patentsystemets inverkan och utveckling.

År 2013 offentliggjorde de två enheterna en gemensam studie som bedömde hur industrier som i stor utsträckning nyttjar de olika slags immateriella rättigheter (IPR) sammantaget bidrar till ekonomin i EU som helhet samt till ekonomin i EU:s enskilda medlemsstater. Studien uppdaterades 2016 och 2019. Bland de viktigaste slutsatserna i 2019 års upplaga var att industrier med en högre användning av IPR än genomsnittet bidrog med 29 procent av sysselsättningen och 45 procent av BNP i EU, vilket är en ökning jämfört med resultaten från den tidigare studien 2016.

Den här rapporten är en uppföljningsstudie som går djupare in på de immateriella rättigheternas betydelse, genom en analys av över 127 000 europeiska företag i syfte att jämföra de ekonomiska resultaten hos de företag som innehar och de företag som inte innehar immateriella rättigheter. År 2015 offentliggjorde EUIPO (som då kallades Kontoret för harmonisering i den inre marknaden, KHIM) en liknande studie som visade att företag som innehar immateriella rättigheter har större intäkter per anställd och betalar högre löner än företag som inte innehar sådana rättigheter. Den här gemensamma studien från EPO/EUIPO är en uppdatering av 2015 års studie från EUIPO, med förbättrade uppgifter och metoder. Till skillnad från den tidigare studien, som byggde på uppgifter från 12 medlemsstater, omfattar denna nya studie uppgifter från företag i alla 27 medlemsstaterna och Storbritannien.¹

De immateriella rättigheter som ingår i studien är **patent**, **varumärken** och **formgivningar** (eller kombinationer av dessa tre). På grund av deras natur ingår inte upphovsrätt, växtförädlarrättigheter och geografiska beteckningar, som ingår i studierna på industrinivå.² Däremot omfattar studien både europeiska och nationella immateriella rättigheter, vilket är en viktig utökning av uppgifterna som ger en heltäckande bild av varje företags samlade portfölj av immateriella rättigheter.

Uppgifterna om varje företags portfölj av immateriella rättigheter samkördes med informationen i den kommersiella databasen ORBIS. Det är en databas som innehåller finansiella och andra uppgifter om miljontals europeiska företag, insamlade från registreringar och redovisningar som företagen lämnat till medlemsstaternas handelsregister. I studien används finansiella uppgifter och andra uppgifter om företag som är registrerade som formella innehavare av patent, varumärken och/eller formgivningar. Vissa företag som ingår i större koncern kanske inte är formella innehavare av immateriella rättigheter

¹ Storbritannien lämnade EU den 31 januari 2020. Studien omfattar emellertid perioden 2007–2019 när Storbritannien fortfarande var medlem i EU, vilket innebär att uppgifter om brittiska företag ingår.

² Upphovsrätt registreras inte alltid, medan geografiska beteckningar registreras inte av enskilda företag, vilket innebär att det inte finns några uppgifter om innehav av dessa immateriella rättigheter på företagsnivå. Växtförädlarrätter är föremål för ett separat forskningsprojekt vid EUIPO.

(utan det är i stället deras huvudkontor), men de kan ändå använda immateriella rättigheter i sin kommersiella verksamhet.

Det finns olika sätt att mäta ett företags ekonomiska resultat. Med beaktande av begränsningarna vad gäller data och behovet av att kunna jämföra företagen på lika grund (eliminera effekterna av företagets storlek i det statistiska resultatet), valdes ”**intäkter per anställd**” som **huvudindikator för företagsresultat**.

Datauppsättningen konstruerades så att urvalet är representativt för den allmänna företagspopulationen i EU. Detta medger en jämförelse mellan resultatet för företag som innehar immateriella rättigheter och företag som inte innehar sådana, samtidigt som relevanta faktorer såsom ett företags land, sektor eller storlek beaktas. Så vitt vi vet är vår datauppsättning betydligt mer omfattande än någon annan datakälla av den här typen som finns tillgänglig i nuläget, och den utgör ett tillräckligt stort urval för att man ska kunna dra tillförlitliga och representativa slutsatser.

Studien innehåller inte några politiska rekommendationer, eftersom detta inte ingår i uppdraget. Däremot tillhandahåller den uppgifter som beslutsfattare kan använda i sitt arbete, och ger ett underlag som kan öka medvetenheten om immateriella rättigheter i EU hos befolkningen i allmänhet och små och medelstora företag i synnerhet.

Metod

Uppgifterna analyserades med två olika metoder.

Först sammanställdes **beskrivande statistik** för att illustrera vilka skillnader i fråga om företagens ekonomiska egenskaper som fanns mellan de företag som innehar och de företag som inte innehar immateriella rättigheter. Den statistiska signifikansen av skillnaderna prövades. Resultatet av den analysen presenteras i kapitel 4.

I kapitel 5 rapporteras resultatet av en **ekonometrisk analys** av uppgifterna. Den möjliggör en djupgående analys av förhållandet mellan företagets innehav av immateriella rättigheter och deras ekonomiska resultat. Även om något orsakssamband inte kan bevisas i ordets strikta bemärkelse, ger den ekonometriska analysen forskarna möjlighet att kontrollera flera andra faktorer som påverkar det ekonomiska resultatet och därmed ”isolera” förhållandet mellan företagets innehav av immateriella rättigheter och dess resultat. Resultatet av analysen tyder starkt på att det finns ett systematiskt, positivt förhållande mellan innehav av immateriella rättigheter och ekonomiska resultat på företagsnivå.

De viktigaste slutsatserna

I tabell E1 sammanfattas de viktigaste finansiella variablerna och företagsvariablerna för urvalet under de senaste åren.

Tabell E1: Genomsnittliga värden på variabler per innehav av immateriella rättigheter 2015–2018

		Antal anställda	Intäkter per anställd (i 1 000 euro/år)	Löner per anställd (i 1 000 euro/år)
Företag som inte innehar immateriella rättigheter		5,1	148,6	29,8
Innehavare av immateriella rättigheter	Alla immateriella rättigheter	13,5	178,6	35,6
	Skillnad i % jämfört med företag som saknar innehav	163,8 %	20,2 %	19,3 %
	Patentinnehavare	28,7	202,4	45,5
	Skillnad i % jämfört med företag som saknar innehav	460,1 %	36,3 %	52,6 %
	Varumärkesinnehavare	13,5	179,6	35,0
	Skillnad i % jämfört med företag som saknar innehav	164,3 %	20,9 %	17,4 %
	Formgivning sinnehavare	29,1	196,3	38,7
	Skillnad i % jämfört med företag som saknar innehav	467,9 %	32,2 %	29,7 %

Anmärkning: Uppgifterna grundas på tillgängliga observationer av 127 199 företag. Alla skillnader är statistiskt signifikanta på enprocentsnivån. Gruppen "Alla immateriella rättigheter" omfattar företag som innehar minst ett patent, ett varumärke eller en formgivning, eller en kombination av dessa. Grupperna "Patentinnehavare", "Varumärkesinnehavare" och "Formgivningsinnehavare" omfattar företag som innehar minst en av dessa särskilda immateriella rättigheter. Eftersom många företag innehar av kombinationer av dessa tre immateriella rättigheter överlappar grupperna varandra.

Såsom framgår av tabell E1 är företag som innehar immateriella rättigheter ofta större än företag som inte innehar immateriella rättigheter, om man mäter i antal anställda (13,5 respektive 5,1 anställda i genomsnitt). Därför anges ekonomiska resultatmått, såsom intäkter, vinst och löner, per anställd.

Det visar sig då att företag som innehar immateriella rättigheter i genomsnitt har 20 procent större intäkter per anställd än företag som inte innehar immateriella rättigheter. När det gäller de immateriella rättigheterna var för sig är den genomsnittliga resultatfördelen hos företag som innehar immateriella rättigheter 36 procent för företag som innehar patent, 21 procent för företag som innehar varumärken och 32 procent för företag som innehar formgivningar.

Tabell E1 visar också att företag som innehar immateriella rättigheter i genomsnitt betalar 19 procent högre löner än företag som inte innehar immateriella rättigheter. Den starkaste effekten ses här hos de företag som innehar patent (53 procent), därefter företag som innehar formgivningar (30 procent) och sedan företag som innehar varumärken (17 procent). Både i fråga om intäkter per anställd och löner är patent den typ av immateriella rättigheter som i genomsnitt genererar de största fördelarna för företag och deras anställda jämfört med varumärken och formgivningar. Detta stämmer också överens med resultaten från studien på industrinivå (EPO/EUIPO, 2019), där man granskade de

immaterialrättsintensiva industriernas bidrag till EU:s ekonomi i fråga om bruttonationalprodukt, sysselsättning, löner och internationell handel. Den studien visade att patentintensiva industrier även hade de största lönefördelarna.

Tabell E2 visar att de mest immaterialrättsintensiva sektorerna är information- och kommunikationsverksamhet, där 18 procent av företagen innehar immateriella rättigheter, följt av tillverkning (14 procent) och annan serviceverksamhet (14 procent). Professionella tjänsteföretag ("verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik") innehar också relativt många immateriella rättigheter (13 procent).

Med tanke på att små och medelstora företag utgör den stora majoriteten av företagen i urvalet (såsom är fallet för den europeiska företagspopulationen) liknar den totala fördelningen av innehavare av immateriella rättigheter mellan länderna resultaten för små och medelstora företag. Det är mest sannolikt att företag från Malta, Portugal, Cypern, Tyskland, Österrike, Spanien, Frankrike, Polen och Storbritannien är innehavare av immateriella rättigheter. I dessa länder innehar mer än 10 procent av alla små och medelstora företag minst en av de tre immateriella rättigheterna.

Tabell E2: De tio vanligaste Nace-kategorierna³ för innehav av immateriella rättigheter

Nace-avdelning	Innehav av immateriella rättigheter (%)
J: Informations- och kommunikationsverksamhet	17,67
C: Tillverkning	14,42
S: Annan serviceverksamhet	14,4
M: Verksamhet inom juridik, ekonomi, vetenskap och teknik	12,97
N: Uthyrning, fastighetsservice, resetjänster och andra stödtjänster	10,66
E: Vattenförsörjning; avloppsrening, avfallshantering och sanering	9,6
G: Handel; reparation av motorfordon och motorcyklar	8,95
D: Försörjning av el, gas, värme och kyla	5,9
L: Fastighetsverksamhet	5,75
I: Hotell- och restaurangverksamhet	5,51

Anmärkning: Tabellen illustrerar andelen innehavare av immateriella rättigheter inom den totala företagspopulation som företräder varje avdelning i Nace. Endast Nace-avdelningar med minst 100 företag i urvalet visas.

³ Nace ("Nomenclature statistique des activités économiques dans la Communauté européenne") inrättades 1970 och är den näringsgrensindelning som Europeiska kommissionen använder. Den nuvarande rättsliga grunden är Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1893/2006 av den 20 december 2006 om fastställande av den statistiska näringsgrensindelningen Nace rev. 2.

Den ekonometriska analysen i kapitel 5 gör det möjligt att skilja den effekt som innehavet av immateriella rättigheter har från andra faktorer såsom företagets storlek eller de länder eller sektorer där det är verksamt. Resultaten, som sammanfattas i tabell E3 nedan, bekräftar den positiva kopplingen mellan innehav av immateriella rättigheter och ekonomiska resultat, med 55 procent större intäkter per anställd för företag som innehar immateriella rättigheter än för företag som inte innehar immateriella rättigheter. Detta är att betrakta som ett av studiens viktigaste resultat.

Analysen visar dessutom att detta förhållande är särskilt tydligt för små och medelstora företag.⁴ Små och medelstora företag som innehar immateriella rättigheter har 68 procent större intäkter per anställd än små och medelstora företag som inte innehar några immateriella rättigheter. Majoriteten av de små och medelstora företagen i Europa innehar inte några immateriella rättigheter, men de som innehar sådana rättigheter har alltså betydligt större intäkter per anställd. När det gäller de stora företagen är intäkterna per anställd 18 procent större bland de företag som innehar immateriella rättigheter. Här visar analysen att nästan sex av tio stora företag i Europa innehar immateriella rättigheter, även om kopplingen till större intäkter per anställd här är mindre uttalad än för de små och medelstora företagen.

Tabell E3: De viktigaste resultaten av den ekonometriska analysen

	Skillnader i intäkter per anställd mellan företag som innehar immateriella rättigheter och andra företag
Stora företag	+18 %
Små och medelstora företag	+68 %
Totalt	+55 %

Anmärkning: Baserat på observationer av sammanlagt 120 983 företag. Alla skillnader är statistiskt signifikanta vid konfidensgraden 99 procent.

Den ekonometriska analysen i kapitel 5 visar också att ökningarna av företagens resultat beror på vilken typ och vilken kombination av immateriella rättigheter det är frågan om. De största ökningarna av intäkter per anställd är kopplade till kombinerade innehav av varumärken och formgivningar och kombinerade innehav av patent, varumärken och formgivningar med resultatfördelar på 63 respektive 60 procent. Företag som bara innehar patent har 43 procent högre intäkter per anställd, företag som bara innehar varumärken 56 procent, företag som bara innehar formgivningar 31 procent, företag som innehar patent och varumärken 58 procent och företag som innehar patent och formgivningar 39 procent.

Diskussion och slutsatser

Den analys som presenteras i denna studie bekräftar att det finns ett starkt positivt förhållande mellan innehav av olika typer av immateriella rättigheter och företagens resultat, mätt i intäkter per anställd och genomsnittliga löner. Detta stämmer också överens med resultaten från den tidigare studien från 2015 samt med studierna på industrinivå av immaterialrättsintensiva industriers bidrag och 2019 års studie om tillväxtföretag, vilken fann ett positivt samband mellan ett företags verksamhet kopplad till immateriella rättigheter och sannolikheten för hög tillväxt under kommande år (EPO/EUIPO, 2019).

⁴ I artikel 2 i bilagan till kommissionens rekommendation av den 6 maj 2003 om definitionen av mikroföretag samt små och medelstora företag (2003/361/EG) definieras små och medelstora företag som företag som sysselsätter färre än 250 personer och vars årsomsättning inte överstiger 50 miljoner euro eller vars balansomslutning inte överstiger 43 miljoner euro per år.

I likhet med all statistisk analys bör resultaten tolkas med försiktighet. Analysresultaten utgör inte slutgiltiga bevis på att företagens resultat kommer att öka om de uppmuntras att använda immateriella rättigheter i högre grad. Studien visar ett positivt förhållande mellan företag som innehar immateriella rättigheter och deras resultat (mätt i intäkter per anställd). Det kan finnas många mekanismer som styr kopplingen mellan innehav av immateriella rättigheter och företagens resultat. Med de uppgifter som finns tillgängliga i nuläget går det dock inte att särskilja dessa i analysen.

Den positiva kopplingen mellan innehav av immateriella rättigheter och ekonomiska resultat är särskilt stark när det gäller små och medelstora företag. Samtidigt innehar mindre än 9 procent av de små och medelstora företagen i urvalet en av de tre immateriella rättigheterna som är inkluderade i studien. Anledningarna till denna låga nivå har undersökts i EUIPO:s studie av europeiska små och medelstora företag (EUIPO, 2019). Den studien (och dess tidigare upplaga från 2016) visade att små och medelstora företag hindras av bristande kunskap om immateriella rättigheter, uppfattningen att registreringsförfaranden är komplicerade och kostsamma samt de höga kostnaderna för att genomdriva dessa rättigheter, som är särskilt betungande för små och medelstora företag (EUIPO, 2017). Mot denna bakgrund och med beaktande av den betydelse som små och medelstora företag har för EU:s ekonomi, vidtar EPO och EUIPO i egenskap av immaterialrättsmyndigheter åtgärder för att ta i tu med dessa frågor, så att små och medelstora företag i EU fullt ut ska kunna dra fördel av sina innovationer och immateriella rättigheter. Detta görs inom ramen för EPO:s strategiska plan 2023, EUIPO:s strategiska plan 2025, EUIPO:s program för små och medelstora företag och Europeiska kommissionens strategi för små och medelstora företag, som utformades i början av 2020 (EC, 2020).